Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - II Gruppo

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava: Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24-12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečna L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto IV. - Štev. 41 | Gorica - 9. oktobra 1952 - Trst | Izhaja vsak četrtek

NA DELO ZA KATOLIŠKI DOM V GORICI!

Slovenci, Slovenke, ura je prišla, da si zgradimo svoje versko in kulturno središče, ki bo skupen dom naših organizacij. Vsakdo pomagaj po svojih močeh, da bo rasla katoliška misel med nami

Še so nam živi pred očmi veličastni prizori, ki smo jih goriški Slovenci doživeli letos v okviru dekanijskega evharističnega kongresa v Štandrežu. Najbolj živo pa odmevajo v naših dušah programatične besede iz zaključnega govora, ob katerih so se naša srca ogrela za najlepše sklepe. Kot trajen spomin na to versko manifestacijo smo verniki slovenskega življa v Italiji, od Krasa tja do Benečije, slovesno obljubili evharističnemu Kralju, da hočemo odslej kar se da vneto gojiti vero v Boga in najsvetlejše ideale, ki so vso njegovo zgodovino odlikovali našega človeka in se kristalno blestijo v življenjskem dvoreku: Bog in narod. Zaobljubili smo se, da hočemo skrbno gojiti katoliške organizacije in po njih združiti okrog Boga slehernega slovenskega človeka, ki ga je zadnja svetovna vojna razrvala v njegovi notranjosti, mu v dušo naselila dvom in umorila v njem vero v svete ideale.

In res, danes so pri nas po dolgem času spet oživele številne katoliške organizacije, druge so vzbrstele čisto na novo, spet druge poganjajo prve kali tako v mestu kakor v podeželju. Nepopisno veselje nas navdaja, ko vidimo, kako se slovenski človek polagoma prebuja iz duhovne omrtvelosti, v katero so ga pahnili pretresljivi dogodki iz zadnjih desetletij naše zgodovine, in kako se združujejo v veliko katoliško družino v prepričanju, da edino tu najde pravo zadoščenje svojema hrepenenju bodi kot katoličan bodi kot Slovenec.

Kakor nas to dejstvo navdaja z nepopisnim veseljem, vendar nam je milo pri srcu ob misli, da je ta novonastajajoča družina brez lastne strehe, brez lastnega doma. Danes slej ko prej čutimo Slovenci v Italiji živo potrebo po središču, po toplem ognjišču, kjer se naj naše mlade organizacije ogrevajo v navdušenju za versko in kulturno delo. Ako se ozremo v zgodovino zadnjih desetletij pred prvo svetovno vojno in na prva leta po njej, vidimo, da smo imeli Slovenci taka središča in ognjišča v raznih domovih. Tudi danes opažamo isti pojav pri Slovencih v tujini, ki ponekod že imajo svoje skupne domove, drugod pa jih bodo v kratkem imeli. Zato hočemo tudi mi priti do lastnega doma, postaviti si hočemo svoj Katoliški dom, ki bodi središče vseh slovenskih katoliških organizacij v Italiji. Izročiti ga hočemo v varstvo Bogu samenu, čigar namenom hoče in mora služiti.

Misel o Katoliškem domu, ki smo jo sprva gojili na tihem kot predrzno upanje, je prav na kongresni dan stopila odločno v javnost, danes pa je že toliko napredovala, da se je v Gorici ustanovil Odbor za gradnjo Katoliškega doma, čigar člani so predstavniki naših katoliških organizacij in ustanov. Ker se Odbor zaveda, da sami ne bomo kos tako veliki nalogi, zato je že navezal stike s Slovenci v tujini, od izseljeniških Slovencev v ZDA pa je že dobil pristanek na sodelovanje, kar je za naše razmere neprecenljivega pomena. Vendar pa bo Katoliški dom naš dom, ki bo služil našim namenom in našim potrebam, zato smo v prvi vrsti poklicani mi, katoliški Slovenci in Slovenke v Italiji, da si to zamisel vzamemo toplo k srcu ter žrtvujemo in darujemo, kar se žrtvovati in darovati da, da se naša zamisel čimprej ostvari.

Osrednja misel, ki dajaj odslej pečat vsakemu našemu delu, tako verskemu kakor prosvetnemu, bodi: zgraditev Katoliškega doma v Gorici. Katoliški Slovenci in Slovenke! Pred nami stoji velika in plemenita, obenem pa težka naloga. Izvedli jo bomo le, ako se vsi do zadnjega združimo in jo z molitvijo in prispevki krepko podpremo.

To je danes naša moralna dolžnost, kajti tako smo se svečano zaobljubili v svetem navdušenju na evharističnem kongresu v Štandrežu.

Iz svete zaobljube vzrasti Katoliški dom, ki Bogu in človeku pričaj o slovenski ljubezni do Boga in naroda!

Odbor za gradnjo Katoliškega doma v Gorici.

Goriški odbor za gradnjo Katoliškega doma v Gorici

V Gorici se je pripravljalni odbor za gradnjo Katoliškega doma v Gorici sestal prvič letos meseca marca. Začel je s prvimi pripravami, navezal razne stike, pripravil prve načrte ter pripravil tudi pot Odboru za gradnjo Katoliškega doma v Gorici. Ta je sedaj tako sestavljen:

Častni predsednik: *msgr. Ivan Trinko, starosta beneških Slovencev*

Predsednik: *dr. Anton Kacin, ravnatelj*

Podpredsednik: I. *č. g. Mirko Mazora*
II. *č. g. Mirko Filej, profesor*

Tajnik: *č. g. dr. Kazimir Humar*

Pomožna tajnica: *gč. Pavla Rijavec*

Blagajnik: *g. Maks Komac*

Pomožni blagajnik: *č. g. Marjan Komjanc*

Odborniki:

č. g. Drago Butkovič, profesor, predsednik SKPD

Martin Kranner, profesor, tajnik SKPD

msgr. dr. Franc Močnik, odbornik Gor. Mohorjeve družbe

č. g. Stanko Stanič, predsednik KTD

č. g. Bogomil Brecelj, za dekanijsko duhovščino

Jožef Vižintin, urar, zastopnik katoliških mož in fantov

ga. Kati Kerševani, posestnica, zastopnica katol. žena

Zora Piščanc, uradnica, za dekliške krožke

Lojzka Bratuž, akademičarka, za dijaške krožke

Fani Brajnik, zasebnica, zastopnica Mar. družbe

Kosič Benedikt, trgovec.

Ameriški odbor

Poziv, ki ste ga poslali iz Gorice, je zbudil med ameriškimi Slovenci veliko zanimanje in odobravanja. Katoliški dom, ki bi služil Slovencem v Italiji, ni le vprašanje goriških in beneških Slovencev, temveč je to vprašanje, ki zanima ves slovenski narod. Zato so se tudi pretekli teden sestali vidnejši ameriški Slovenci iz katoliških vrst in sestavili Odbor, ki je prevzel Akcijo za graditev Slov. katoliškega doma v Gorici.

Častni predsednik: *Rt. Rev. Mons. John Oman (župnik cerkve sv. Lovrenca)*

Predsednik: *Mr. Anton Grdina (predsednik The North American Bank)*

Podpredsedniki: *I. Prof. Vinko Lipovec (urednik Amer. domovine)*
II. Rev. Louis Baznik (župnik cerkve sv. Vida)
III. Miss Viktorija Hočevar (predsednica Mlad. odseka SDZ)
IV. Mr. Matt Intihar (predsednik Slovenske moške zveze)
V. Dr. Valentin Meršol (zdravnik)

Tajnik: *Mr. Joseph Nemanich (prvi podpredsednik Slovenske zavarovalnice KSKJ)*

Pomožni tajnik: *Karel Bonutti (profesor)*

Blagajnik: *Mr. Frank Jakšič (višji državni uradnik)*

Pomožni blagajnik: *Jakob Žakelj*

Nadzorni odbor: Predsednik: *John Sušnik (glavni predsednik zavarovalnice SDZ)*

Člani: *Rev. Bernard Ambrožič (Gl. tajnik Lige KSA)*
Mrs. Johanna Mervar (predsednica Zapadno Slovenske zveze za OHIO)
Mr. Ivan Račič (urednik Ameriškega Slovenca)

Svetovalni odbor: Predsednik: *Mr. Joseph Zalar (glavni tajnik zavarovalnice KSKJ)*

Člani: *Rev. Joseph Godina (vodja Slovenske pisarne)*
Mr. Joseph Grdina (tajnik Slovenske moške zveze)
Mr. Louis Oblak (trgovec)

Publicitetni odbor: Predsednica:
Mrs. Mary Debevec (lastnica Ameriške domovine)

Člani: *Mr. Ivan Zorman (pesnik in skladatelj)*
Mr. Karel Mauser (pisatelj)
Mr. Janez Sever (prof.)

Ustanovile so se tudi podružnice in sicer ena za Kanado, ki jo vodita Rev. Mirko Rener in Stanko Šuligoj (sedež: Toronto); druga v New Yorku, ki jo vodi Rev. dr. Alfonz Čuk.

POLITIČNI PREGLED

Ko se nekoliko shladi, postanejo navadno politične borbe v državah, pa tudi meddržavne borbe bolj vroče. Jesen je doba kongresov raznih strank. Med najpomembnejšimi kongresi tega leta moramo omeniti kongres nemške socialne-demokratske stranke, kongres laburistične, to je delavske angleške stranke ter kongres sov. komunistične stranke.

Italija in Nemčija

De Gasperi je vrnil Adenauerju njegov uradni obisk v Rimu, ki se je vršil lansko leto. Imel je več dolgih razgovorov z raznimi političnimi voditelji Zapadne Nemčije, posebno še s kanclerjem Adenauerjem. Izgleda, da je De Gasperi napravil svoj uradni obisk v Nemčiji nalašč v istih dneh, ko se je angleški zunanji minister Eden mudil v Jugoslaviji in Avstriji, to je od 20. do 25. septembra. Hotel je pač usmeriti pozornost svojega naroda na obisk v Nemčiji, da bi laže prikril Italijanom nevesel izid Edenovega uspešnega potovanja po Jugoslaviji in Avstriji. Njegovi razgovori so bili posvečeni v prvi vrsti kulturno-gospodarskim odnosom med obema državama ter politično-organizacijskim vprašanjem evropske skupnosti. Francosko časopisje je zelo hladno in skoraj sovražno pisalo o De Gasperijevi poti v Nemčijo. Njegov obisk je vzbudil nehote v premnogih spomin na katastrofalno osno povezanost med fašistično Italijo in Hitlerjevo Nemčijo. V mednarodnih političnih krogih je De Gasperijeva politična poteza napravila prej slab kot dober vtis.

Tik pred De Gasperijevem prihodom v Bonn, se je dogodil v Zapadni Nemčiji izreden politični dogodek. Dva dni se je namreč v Bonnu mudila uradna delegacija politikov Vzhodne komunistične Nemčije, ki jo je zapadno nemško občinstvo sprejelo s hladnimi in sovražnimi demonstracijami. Namen vzhodno-nemške delegacije je bil tale, da se razgovarja zlasti s predsednikom zapadno - nemškega parlamenta o zedinjenju obeh Nemčij. Do tega stika je prišlo proti volji Adenauerja. Predsednik zapadno-nemškega parlamenta ni hotel odbiti sprejema vzhodno-nemških zastopnikov, čeprav je član Adenauerjeve stranke. Razgovorov z njimi pa ni hotel imeti, temveč je sprejel le njihovo pismeno spomenico. Nato so morali takoj zapustiti Zapadno Nemčijo in se vrniti v svoj raj.

Shod laburistov

V ponedeljek 29. septembra se je začel kongres laburistične stranke v mestu Morecambe v Lancashiru. Na tem kongresu je Bevan zopet napadel voditelja stranke Attlee-ja, ki mu pa ni osebno odgovarjal, marveč je poslal v boj proti vihravemu Bevanu svojega najboljšega prijatelja in namestnika v stranki, bivšega zunanjega ministra Morrisona, ki je imel ob tej priliki, kakor pišejo listi, svoj najboljši govor. Angleška stranka postoji iz treh sestavin: strokovnih, zadružnih in strankinih organizacij, ki odpošiljajo v osrednji izvršilni strankin odbor določeno število svojih zastopnikov. Odbor šteje 27 članov. Na kongresu so izvolili 7 novih članov v ta odbor; do sedaj je imel Bevan v glavnem strankinem odboru le 4 člane, odslej bo imel dva člana več, ker je bilo izvoljenih 6 njegovih kandidatov; med njimi je seveda tudi on sam. To pomeni veliko Bevanovo zmago. Strokovne organizacije in zadružništvo so pa zveste Attleeju, ki razpolaga v glavnem odboru z 21 člani.

Voditelj strokovnih organizacij Deakin je izredno ostro napadal Bevanovo skupino in ji je napovedal od strani strokovnih organizacij najostrejši boj. Izgleda, da je zavladala v stranki huda kriza, ki se bo po kongresu nadaljevala z veliko ostrino v vseh organih stranke. Attleeju očitajo preveliko popustljivost napram Bevanu in nekateri listi stranke pozivajo Attleeja, da odstopi bolj energičnemu Morrisonu vodstvo stranke. Pravijo pa, da mirni Attlee, ki se je odstranil iz kongresa pred zaključno sejo, zna potrpežljivo čakati in bo na tih način obračunal z Bevanom v klubu laburističnih poslancev.

Devetnajsta ned. po binkoštih

Iz svetega evangelija po Mateju *(22, 1-14)*

Tisti čas je Jezus povedal to priliko: »Nebeško kraljestvo je podobno kralju, ki je napravil svatbo svojemu sinu. In poslal je svoje služabnike, klicat povabljene na svatbo, pa niso hoteli priti. Poslal je spet druge služabnike z naročilom: ‚Povejte povabljenim: Glejte, svoj obed sem pripravil; moji voli in pitana žival je zaklana in vse je pripravljeno; pridite na svatbo!' Ti pa se niso zmenili in so odšli: eden na svojo pristavo, drugi po svoji kupčiji, ostali pa so zgrabili njegove služabnike, jih zasramovali ter pobili. Ko je kralj to zvedel, se je razsrdil, poslal svoje vojake, pokončal one ubijalce in njih mesto požgal. Potem reče svojim služabnikom: ‚Svatba je pripravljena, a povabljeni je niso bili vredni. Pojdite torej na razpotja in povabite na svatbo, katerekoli najdete.' In njegovi služabniki so šli na pota in zbrali vse, katere so našli, hudobne in dobre, in svatovska dvorana se je napolnila z gosti. Ko je pa prišel kralj goste pogledat, je videl tam človeka, ki ni imel svatovskega oblačila. Rekel mu je: ‚Prijatelj, kako si prišel semkaj, ko nimaš svatovskega oblačila?' On pa je molčal. Tedaj je kralj velel strežnikom: ‚Zvežite mu noge in roke in ga vrzite ven v temo; tam bo jok in škripanje z zobmi. Zakaj mnogo je poklicanih, ali malo izvoljenih.'«

*

KRALJEVSKA GOSTIJA

Moremo razumeti to priliko današnjega evangelija v duhu sv. Hieronima, Sv. Gregorja in drugih velikih svetnikov in videti takole glavne osebe v priliki: Kralj, ki večerjo pripravlja, je *nebeški Oče;* kraljevi sin, ki obhaja svojo svatbo, je *učlovečena Beseda, Jezus Kristus,* ki združuje v sebi božjo in človeško naravo v tesni zvezi hipostatične unije.

Če bi se Sin božji ne »poročil« s človeško naravo in ne bi zadostil in plačal naš dolg pri Očetu, kakšna bi bila naša usoda? »Bili smo otroci jeze... Bog pa, ki je bogat v usmiljenju... nas je vzljubil, čeprav smo bili mrtvi zaradi prestopkov, nas je oživil s Kristusom... z njim vred nas je obudil in nam dal sedež v nebesih z Jezusom Kristusom« (Ef 2, 3-6).

*

»Pojdite in katerekoli najdete, povabite!« — Vsi ljudje so poklicani, da uživajo veselje in sadove te nebeške gostije, t. j. vstopiti v Cerkev in po svoji udeležbi v Cerkvi združiti se s Kristusom kot živi udje v njegovem skrivnostnem Telesu. »Bog vas je poklical v občestvo s svojim Sinom Jezusom Kristusom, Gospodom našim« (1 Kor 1,9). O, kako globoka je vez udeležbe na svatbi božjega Sina! Kakor sta poročenca dva v enem telesu (prim. 1 Moz 2,24), tako je *kristjan eno v Kristusu* in s Kristusom. Kakor *drugi Kristus je!* In k tej notranji zvezi s Kristusom, po kateri se edino moremo zveličati, so VSI poklicani, brez ozira na narodnost, kulturo, starost, sploh brez razlike vsi! Je razodet nauk, katerega moramo verovati, da Bog hoče zveličanje vseh ljudi: »Bog hoče, da bi se vsi ljudje zveličali in prišli k spoznanju resnice« (1 Tim 2,4).

V priliki so nekateri povabljeni s posebnimi vabili in opozorjeni še posebej na svatbo kraljevega sina. Mi nismo med temi izbranimi. Toda ta način božje dobrote, ki jo razodeva prilika evangelija, *povečava vašo odgovornost* in dela *božjo pravičnost strogo v sodbi*, če našega odgovora temu božjemu klicu ne bo. Gorje povabljenim, ki so zavrnili vabilo in se izkazali nevredne povabila in ljubezni ter pozornosti.

»Kralj se je razsrdil, pobil jih je in njih mesto pokončal.«

*

Oni revež, ki je vstopil k svatbi brez pravega predpisanega oblačila in bi si ga lahko nabavil, je podoben onemu, ki je vstopil v Cerkev, občestvo svetih, po krstu, pa *živi brez milosti*, edino oblačilo, ki nas dela Bogu dopadljive, in *preživlja svoje žalostne dneve v smrtnem grehu.* Kdor je ud Kristusovega telesa, ta *mora živeti njegovega duha!* »Ako pa kdo nima Duha Kristusovega, ta ni njegov,« (Rimlj 8,9). Ni zadostna zveza s Kristusom *po veri*, biti moramo *združeni z Njim po ljubezni, milosti.*

Živimo vedno v milosti božji, da bomo vcepljeni v skrivnostno Telo Kristusovo kakor živi kamni, kakor žive in rodovitne veje, in ne kakor suhe veje, ki ne prinašajo sadov in je njih konec v ognju!

Iz življenja Cerkve

Duhovniki za agrarno reformo v Braziliji

V teku zborovanja, ki se je vršilo v navzočnosti nadškofa iz San Paola v Braziliji, kardinala Karla de Vasconcelles Mota in vodje države Nogeira Garcesa, so duhovniki tega okraja stavili nujne predloge za agrarno reformo, ki naj pomaga in zboljša težke življenjske pogoje brazilj-skih kmetovalcev. Načrt naj določi, da postanejo emigranti kakor tudi drugi obdelovalci pravi lastniki zemlje. Po mnenju duhovščine je beda, v kateri žive in se bore neštevilni kmetovalci, pravi vzrok izgubljanju vere in naraščanju komunizma.

Katolicizem v Nemčiji

V nedeljo 7. sepetmbra so v vseh nemških katoliških cerkvah čitali pastirsko pismo nemških škofov, ki je bilo izdano po škofovski konferenci, ki se je pred tem vršila v Fuldi.

V pastirskem pismu se dotaknejo škofi vseh verskih problemov v deželi. Pismo poudarja, da se v vprašanju vzgoje v šolah ne upošteva volja roditeljev; da se v raznih okrajih mladina sili k članstvu v organizacijah, ki so nasprotne veri, da so mnogi škofje ovirani v izvrševanju svojega poslanstva; in da se je nemškega katolicizma polastila verska brezbrižnost; opaža se nravno propadanje zakonov in družin, iskanje nedovoljenih užitkov, in odpor proti zbiranju novih duhovniških poklicev. Poleg teh senčnih strani pa podčrtuje pastirsko pismo tudi edinost vere in akcije, ki preveva nemške katoličane. veliko skrb roditeljev za krščansko vzgojo mladine, povečano prejemanje svetih zakramentov, gospodarsko pomoč cerkvi in končno lepi apostolat, ki ga vrši katoliški tisk.

Za Julijanom Odpadnikom

V vsej Madžarski sedaj po odloku vlade podirajo vse spomenike, ki imajo sveti ali verski značaj, katere je nekoč postavila pobožnost madžarskih vernikov. Sistematično spreminjajo tudi vsa pročelja samostanov po novem arhitektonskem stilu, potem ko so oblasti redovnike razgnale in zasegle poslopja. Store vse, da izgine vsaka sled, čemu je stavba poprej služila.

V mesecu avgustu so bile v mnogih mestih in trgih odstranjene vse nabožne podobe, slike in kipi, ki so se nahajali na cestah in križpotih. V Szombatelyju sta bila odstranjena dva spomenika. Na podeželju Dunatun in Alfold so komunistični aktivisti svetoskrunsko podrli vse velike križe, ki so že leta stali na cestah.

Sv. oče avstrijskim katoličanom

14. septembra je vatikanski radio prenašal radijsko poslanico svetega očeta za zaključek avstrijskega katoliškega dne. V poslanici je sveti oče posebej pozival vse avstrijske katoličane, da morajo vztrajati pri tem, da se njihovim otrokom zagotovi katoliška šola, kajti čemu naj služi vsa vzgoja staršev, če jo pa potem šolska vzgoja povsem uniči. Cerkev pozna strašne posledice laicistične šole, zaradi tega se je in se bo vedno borila za pravice svojih vernikov v šolskem vprašanju.

Če hočete ohraniti svojo vero, nadaljuje sveti oče, morate čuvati svetost družine, svetost zakona. Za vas mora biti zakonska vez sveta. Za katoličana je samo katoliški verski zakon pravi zakon in nikoli samo civilna zakonska pogodba... Sveto naj bo vaše zakonsko življenje... Sveto bodi vaše družinsko življenje... V nadaljnjem se bavi sv. oče z rešitvijo socialnega vprašanja, pri katerem so katoličani vedno delovali z uspešno in častno akcijo.

Sveti oče poudarja, da se je dosegel velik uspeh v boju proti razrednemu sovraštvu s koordiniranim organičnim sodelonjem med delodajalcem in delojemalcem. Krščanska socialna etika ne more nikoli dopustiti razredne borbe. Cerkev ima svoje obveznosti do vsake kategorije in vsakega ljudskega razreda. Nadaljnja borba gre za brambo pravic posameznika in družine; tu se je boriti proti vrtincu, ki hoče s pretirano in dokončno socializacijo uničiti vse. To bitko bojuje Cerkev s skrajno odločnostjo, ker gre pri njej za najvišje stvari: za dostojanstvo človeka in za ohranitev njegove duše. Iz tega razloga se Cerkev vedno bori tudi za pravico posameznika do privatne lastnine. To so storili vsi papeži v svojih socialnih okrožnicah. Pravica družin in posameznika do zasebne lastnine izhaja neposredno iz njihove osebne biti; je torej pravica, ki se tiče dostojanstva človeka - osebe; povsem določena pravica, ki je navezana na socialne dolžnosti; je torej pravica in ne samo neka socialna funkcija.

Ameriški katoličani za katoliški tisk

Katoliški tisk v USA in Kanadi je v zadnjih dveh letih narastel za več kot 2.000.000 naročnikov. 17.251.449 naročnikov je letos doseglo rekordno številko v zgodovinski kat. tiska. Catholic Press Association ima v evidenci 549 publikacij. Od teh je 145 tednikov s 3.733.826 naročniki; ostane 404 revij ali magazinov s 13,517.826 naročnikov. Tednik »Register« ima 825.000 naročnikov, »Our Sunday Visitor« 714.000. Škof Fulton Sheen urejuje polmesečnik »Mission«, ki je ameriško glasilo DŠV in izhaja v 950.000 izvodih. Mesečnik »Columbia« uradno glasilo Kolumbovih Vitezov (Knihgts of Columbus) ima 776.013 naročnikov; »Extension Magazine«, mesečnik chicaške nadškofije 562.349; »Catholic Digest« 521.751. Od 130 škofij in nadškofij v USA ima 112 svoje lastno glasilo, od katerih je 106 tednikov. James Kane, izvršilni tajnik CPA, je izjavil, da smo v zadnjih letih pridobili več kot 20 novih katoliških publikacij, dočim je cela država USA v 1951 letu pridobila le enega. Ob vsem uspehu ameriški katoličani obžalujejo dejstvo, da zaenkrat ne morejo vzpostaviti svojega dnevnika. Pa tudi to še pride... Danes ima vsak drugi katoličan v Ameriki katoliški tisk v svojih rokah.

Zločin nad mladino in narodom

Podložniške države slepo prevzemajo in posnemajo po Sovjetski zvezi vse, kar so kremeljski mogotci uveljavili v svojem »raju«. Ni dolgo tega, kar so te države raztegnile nase tudi sovjetsko zakonodajo o pritegnitvi mladine v težko industrijo. Po tem zakonu je državi dovoljeno mobilizirati celo 14-letnike za najtežja dela. »Revščina izginja, zaposlitev je stoodstotna, brezposelnosti ni več« — kakor v posmeh pravi prvi člen tega zakona, kot je bil izdan na Češkoslovaškem. Prav zato, ker ni mogoče priti do novega dotoka svežih sil v razne vrste industrije, sme država v primeru, da ni dovolj »prostovoljcev«, tudi prisiliti mladoletnike do 14. leta starosti v razne vrste industrijske zaposlitve. Tako pravi Zakon o delu, izdan na Češkoslovaškem.

V Sovjetski zvezi je že skoro dve desetletji v veljavi podoben zakon. Ves ta čas je ruska mladina vprežena v težko industrijo in danes je tako na delu več kot 15 milijonov mladincev. Vsako leto pride država na ta način do skoro enega milijona novih delovnih moči. Za specializirane stroke in za železničarske delavce so predvideni posebni tečaji, ki jih obiskujejo mladi delavci. Za ostale težke zaposlitve pa ni nikakršnih tečajev. In na Češkoslovaškem, kjer je Gottwald prevzel do pike natančno ta sistem prisilnega dela mladoletnikov, v to vrsto najraje potisnejo naborne komisije vse one mlade fante in dekleta, ki prihajajo iz meščanskih družin, torej mladino intelektualcev, ki se zdi komunističnemu režimu še posebno nevarna.

Ali ni to zločin nad mladino in narodom?

Katoliški shod begunskih Slovencev v Argentini

V našem listu smo že imeli priliko opozoriti na katoliški shod, ki so ga letos v mesecu avgustu imeli slovenski begunci v Argentini v spomin na 60-letnico Prvega slov. katol. shoda v Ljubljani. Danes lahko malo več povemo o tem do sedaj najvažnejšem dogodku med Slovenci v izseljenstvu.

Kat. shod se je vršil v Buenos Airesu od 15. do 17. avgusta. Začel se je v salezijanski kapeli na Belgrano na praznik Vnebovzete s klicanjem Sv. Duha. Nato se je vršila sv. maša, katero je daroval č. g. Orehar, g. prelat Odar pa je imel prvi govor, v katerem je pojasnil zakaj se kat. shod vrši pod Marijinim varstvom. Marija je srednica vseh milosti, brez milosti pa ni nobeno delo uspešno.

Popoldne so sledila prva zborovanja kat. shoda, in sicer mladinsko zborovanje za starše in otroke. Pripravil ga je Mladinski odsek kat. shoda. Poleg primernih govorov je bila na sporedu še akademija, pri kateri so nastopali s pesmimi in dramatskimi prizori otroci sami, dečki in deklice.

Po krajšem odmoru je bilo v dvorani zborovanje za starše, otroci so pa imeli svoj sestanek v sosednih prostorih.

Istočasno je bilo zborovanje fantov v Ciudadeli. Vodil ga je predsednik Slov. fantovske zveze g. Janez Langus. Kot govorniki so pa nastopili rektor bogoslov. semenišča g. dr. Gnidovec, prof. Gerzinič in Rudolf Smersu.

Seveda niso smela manjkati dekleta. One so se zbrale isto popoldne na Montevideo 850. Na okusno okrašenem odru je kraljevala Brezijanska Marija vsa v cvetju in zelenju, čeprav so bili takrat v Argentini sredi zime. Kot govorniki pa so nastopili univ. prof. g. dr. Ignacij Lenček, g. Marijan Marolt in gč. Zdenka Gornik.

Prvi dan shoda so zaključili s skupno filmsko predstavo, na kateri so kazali dva bisera katol. filmske umetnosti: Vrata nebeška, pesem Mariji in Monsieur Vincent - Gospod Vincenc, pesem krščanske ljubezni.

Drugi dan shoda v soboto 16. avgusta je bil posvečen umetniškemu koncertu cerkvene glasbe. Nastopil je Slov. pevski zbor Gallus v cerkvi El Salvador s skladbami Jakoba Gallusa-Petelina, D. Scarlattija, A. Foersterja, Fr. Kimovca, A. Mava, Haydna, H. Sattnerja in Mozarta. Koncert je odlično uspel. Spada gotovo med najboljše, kar je do sedaj zbor Gallus priredil.

V nedeljo 17. avgusta je bil glavni dan shoda. Bil je lep sončen dan. Z vseh strani so se shajali Slovenci v predmestje Buenos Airesa Ramos Mejiji na zahodu mesta. Tam je bilo na velikem dvorišči Don Boscovega zavoda pripravljeno zborovališče za nedeljski slovesni shod. Oltar je stal v ozadju zborovališča, nad njim mogočen križ in sredi oltarja podoba Brezijanske Marije, ob oltarju pa slovenska in argentinska zastava ter kipa Barage in Slomška.

Začeli so s sv. mašo, pri kateri je prišlo močno do izraza mogočno ljudsko petje. Nato so sledili govori. Glavni govorniki so ta dan bili: g. Franc Kremžar, dr. Alojzij Odar, Avgust Hrovat in Ladislav Lenček ter Rudolf Smersu. Franc Kremžar je imel zaključni govor o temi »Izseljenci in domovina.« Vsak človek je po naravi s svojo domovino tako povezan, da se teh vezi nikoli več v življenju ne more otresti; so del njegove biti. To velja prav tako za vsakega izseljenca. Ljubezen do domovine so opevali največji duhovi, po domovini so hrepeneli največji možje, ljubezen do domovine nam ukazuje tudi kat. moralni nauk. Zato moramo domovino tudi v izseljenstvu ljubiti in ji kakor staršem izkazovati špoštovanje. Negujmo slovenski jezik v svojih družinah, je zaključil govornik, in posredujmo slov. duhovne vrednote svojim otrokom. Zavedajmo se, da domovina ni nehala biti naša, če vlada tam mimogrede komunistični režim. Režimi padejo, narod pa ostane.

Predsednik glavnega shodnega zborovanja g. ravnatelj Bogomil Remec je nato z besedami »Srce domovini, dušo pa Bogu,« zaključil zborovanje. Nakar so se udeleženci v procesiji podali v bližnjo Marijino cerkev, kjer je bila zahvalna pesem in blagoslov.

S slovenskimi izseljenci v Argentini se veselimo tudi mi za tako odlično uspeli katol. shod ter jim na uspehu čestitamo. Želeti je le, da bi se taki shodi vršili tudi drugod, kjer žive Slovenci v svobodi, da bi si na njih postavili trdne temelje skupnemu delu na verskem, prosvetnem, socialnem in gospodarskem polju po smernicah naše sv. vere.

OBVESTILA
za misijonsko nedeljo

Gg. župnike in vse ostale obveščamo:

1. List »Misijonska nedelja 1952« izide v začetku prihodnjega tedna, tako da ga bodo vsi lahko prejeli pravočasno.

2. Poslali ga bomo onim duhovnikom in župnim uradom, ki so ga naročili.

3. Cena bo določena na ovitku. Te cene naj se vsi razprodajalci držijo.

V nobenem primeru pa cena ne bo več kot 25 lir.

4. Misijonski odsek Marijine družbe v Gorici bo imel poleg tega na razpolago še nekaj misijonske literature iz Buenos Airesa, n. pr. izredno bogato ilustriran misijonski zbornik za 400 lir, nekaj izvodov Katol. misijonov po 200 lir. Kdor se želi naročiti na te publikacije, naj se osebno ali pismeno oglasi na sedežu Misijonskega odseka Mar. družbe v Gorici, Piazza S. Ilario 7./II.

Še vedno se dobi tudi lepa misijonska povest »Puščava bo cvetela«. Naročite jo!

Misijonska prireditev v Gorici

Na misijonsko nedeljo popoldne in na praznik Kristusa Kralja priredi dekliška Marijina družba v Gorici misijonsko prireditev s srečolovom in igro iz misijonskega žvljenja v treh dejanjih. Več povemo prihodnjič.

„Vita nuova" je spregovorila

Tržaški katoliški list »Vita nuova« je v svoji štev. z dne 4. oktobra prinesel na račun »Katoliškega glasa« članek, ki nas je zelo presenetil. Ne vemo, ali je omenjeni članek narekovala zlonamernost, da omaže naš list pred italijansko javnostjo in s tem vse katoliške Slovence, ali kaj drugega. Vsekakor napad je tako hud in tako krivičen, da ne moremo mimo, ne da bi don Camillu povedali, kar mu gre.

V omenjenem članku začne don Camillo, ki je članek podpisal, najprej filozofirati, kako težko da je biti katoličan in še kaj drugega, zlasti kako da je težko združiti katoličtvo z nacionalizmom. Najlepši zgled pravi, je dal ravno Katoliški glas v nekem članku, ki govori o slovenskih šolah v Italiji. (Člankar misli na naš članek »Za bodočnost naših šol« z dne 25. sept.). Nato prinaša po svoje prikrojeno vsebino našega članka in zaključuje: »Težka stvar za Slovence biti katoličani in Slovenci. Toda mera, ki jo je dosegel Katoliški glas, je višek zablode, ker izključuje vsako, tudi majhno iskrico katoličtva. Rasizem in demografizem ne gresta pač skupaj — tudi pri najboljši volji ne — s katolicizmom, ki je po svojem bistvu bratovska ljubezen in prostost.«

»Viti nuovi« moramo biti zaradi tega članka iz več razlogov hvaležni: 1. za njeno bratovsko krščansko ljubezen, ki jo je v svojem tako velikem katoliškem prepričanju izkazala do nas revnih Slovencev, ko nas je počastila s takim grobim in krivičnim napadom; 2. ker nam je dala imenitno lekcijo o krščanski prostosti in svobodi. Sedaj vemo, da Italijani smejo delati propagando za svojo šolo z vsemi sredstvi, kakor jih naš članek našteva, mi katol. Slovenci pa moramo molčati, ker sicer izgubimo zadnjo iskrico katoliške vere. Končno moramo biti don Camillu hvaležni tudi za njegov pouk v krščanskem nauku. Nismo vedeli, da, če slovenski duhovnik svari svoje rojake pred belo kugo, to ni v skladu z načeli katoliške vere. Od sedaj naprej bomo vedeli, da je to rasizem in najbolj brezvesten nacionalizem. Hvala lepa, don Camillo, za vaš pouk!

Vendar nam povejte, po katerem avtorju ste študirali moralko in dogmatiko? Po ascetiki Vas ne vprašujemo, ker vidimo, da jo zgledno prakticirate.

Uredništvo

Shod katoliških organizacij na Tržaškem

Kako hitro se leto obrne. Zopet je pred nami vsakoletni oktobrski shod katoliških in verskih organizacij. Ali je potreben? Čemu ga prirejamo? Vsako vprašanje je odveč, saj vsi vemo, kako srečni smo pri takih naših skupnih praznikih, kako za božjo stvar bolj navdušeni, goreči! Letos smo sicer mislili prirediti naš jesenski shod pred misijonsko nedeljo, a ni mogoče radi igre v avditoriju. Tako ostane naš dan 19. oktobra, to je na misijonsko nedeljo.

Ob 3.45 začnemo v kapucinski cerkvi na Montuzzi rožnovensko pobožnost, sledi govor in nato naše skupne pete litanije z blagoslovom in z molitvami za redni mesečni marijanski shod. Ob petih bodo Mačkovljani igrali za nas v Avditoriju veliko in lepo igro »Izgubljeni sin«. Pred igro bodo združeni cerkveni zbori zapeli Kimovčevo kantato »Ti si Peter skala« in Vodopivčevo *»Glej o Marija«*.

Že po tem splošnem sporedu se vidi, da želi biti letošnji shod vse lepši in večji kakor v prejšnjih letih. Ker so z igro združeni stroški, zato si boste poskrbeli pri svojih duhovnikih vstopnice, ki so od te nedelje naprej že na razpolago. Čisti dobiček od vstopnine je namenjen za svete misijone.

Vodstvo Marijinih družb in Apostolstva molitve — to sta dve naši največji verski organizaciji — izrecno vabi vse številno članstvo, naj se skupnega shoda udeleži. Vabimo vse mladinske katoliške skupine in prav vse člane vseh drugih katoliških organizacij, pridite. Čas je že, pravi slovenski katoličani na Tržaškem, da se vsi zbudimo in poslej z večjim veseljem delamo za Kristusovo kraljestvo na zemlji.

Vabi *»Duhovska zveza«*

GOSPODARSTVO

Pred jesensko setvijo

V glavnem se to tiče predvsem ozimne pšenice, saj sejanje rži in ozimnega ječmena pri nas skoraj ne pride v poštev. Kar pa velja za ozimno pšenico, velja v glavnem tudi za navedena dva.

NE SEJATI PREPOZNO!

Vsako leto se zgodi, da nekateri sejejo ozimno pšenico komaj v drugi polovici novembra ali celo še v decembru. Je res, da posamezna sorta pšenice — predvsem sorta »mentana« — uspe tudi tako pozno sejana, a od tako pozne setve ne moremo pričakovati visokega hektarskega donosa: žito se do zime premalo okrepi, obraste, poleg tega je novembrsko ali celo decembrsko vreme navadno zelo nestalno, pšenice pa ne smemo sejati v blato.

Najprimernejša doba za sejanje pšenice je druga polovica oktobra, za silo še prva polovica novembra. Nekatere sorte zahtevajo sploh zgodnejšo setev. Sem spadajo vse visokorodne sorte.

PRAVOČASNO PRIPRAVI ZEMLJO!

Pod pripravo zemlje moraš razumeti oranje in gnojenje. Ni dobro, da se vse to izvrši istočasno s setvijo, posebno če za pšenico preorješ kakšno deteljišče ali če gnojiš pšenici z apnenim dušikom (calciocianamide).

Deteljišč ali starih travnikov itak ne bi smeli sedaj preorati in takoj vsejati pšenico, ker zraste na takih zemljiščih vedno mnogo plevela. Priporočljivo je, da preorjemo deteljišča in stare travnike pozimi in da tja vsejemo koruzo. Če se razvije med koruzo plevel, ga itak uničimo s pletjem.

Glede apnenega dušika pa je itak znano, da je zelo jedek in da ožge nežne pšenične kali, če se ni pred setvijo v zemlji že nekoliko razkrojil in s tem izgubil svojo jedkost.

Priporočamo vsem onim, ki bodo sejali pšenico na letošnje krompirišče — kjer je rastel krompir —, da gnojijo z apnenim dušikom, ki bo v zemlji zamorii zalego marsikaterega koloradskega hrošča. Pognojite z apnenim dušikom tudi njive, kjer rastejo ob strani češnje: zalega češnjeve muhe tudi prezimuje v zemlji, apneni dušik pa jo ožge in zamori. Gnojenje z apnenim dušikom je na mestu posebno letos, ker je bilo koloradskega hrošča že letos zelo mnogo in ker je bilo črvivih zelo mnogo češenj, ki so vrhu tega deloma ostale neobrane vsled nizke cene češnjam in so zato imele ličinke češnjeve muhe dovolj prilike in časa, da so dorastle, se spustile na zemljo, tja zarile in zabubile. — Apneni dušik pa je istočasno tudi izborno gnojilo.

PRESKRBITE, DA BOSTE SEJALI S STROJEM

Stroji za sejanje pšenice ali sejalke so pri nas že toliko razširjene, da je omogočeno vsakomur strojno sejanje. Različne prednosti ima strojno sejanje. Predvsem posejemo toliko semena, kolikor hočemo, to se pravi, da lahko sejemo gosto ali pa redko, ker se stroj lahko tako uravna; navadno s sejalko prihranimo na semenu; glavno pa je, da nam omogoča sejalka popolnoma enakomerno setev, bolj kot jo zmore tudi najbolj spreten sejalec, kateremu tudi pri največji pazljivosti na gotovih predelih njive vteče iz rok več semena kot na drugih. S sejalko posejana njiva nudi mnogo boljši pregled, lažje uničevanje plevela, morebitno pletev in trošenje dušičnatih umetnih gnojil pod list (navrhno gnojenje).

Zato si zagotovi že sedaj uporabo sejalke, če je sam nimaš.

Nov način cepljenja

Cepljenje pri ljudeh in živalih se izvrši do sedaj na ta način, da se vbrizgne pod kožo ali v kri (žilo) cepivo, ki vsebuje določene kali.

Novi način cepljenja tiči v tem, da pridejo te kali v telo naravnim potom, to je z dihanjem. Kali premešajo z zrakom. Ta način zaenkrat preizkušajo v laboratorijih: uspelo je imunizirati (zavarovati proti nalezljivim boleznim) kokoši in miši pred bacili kolere in tudi davice.

Seveda je še vprašanje, kako se bo novi način cepljenja izkazal pri človeku.

Nit, tanjšo od svile

so izdelali kemiki in jo krstili »Fiberfraz«. Za surovino služita aluminij in kremen. Posebna prednost te niti je, da vzdrži zelo visoko toploto, celo višjo kot ona, pri kateri se topi železo. Zato pa bodo »Fiberfraz« uporabljali predvsem v topilnicah in pri motorjih.

Črpanje dušika iz zraku

potom bacilov, ki se naselijo na koreninah stročnic, predvsem detelj, je že davno znano. Saj vemo, da detelje — pa tudi fižol, grašica, leča, bob, itd. — kar pognojijo zemljo in da je rodovitnost naših zemelj danes višja kot pred 50 leti, ko so se detelje komaj pojavile v našem kmetijstvu.

Poleg bacilov na koreninah stročnic so pa sedaj znani 4 novi, ki ne potrebujejo za svoj razvoj korenin živih rastlin, temveč se razmnožijo tudi v drugem organskem obeležju.

Zanimivo pa je pri dotičnih 4 bacilih dejstvo, da so sposobni tudi spremeniti v škrobovino zračno ogljikovo kislino, da torej izvršijo isto delo, kot ga izvršijo zeleni listi s pomočjo sončne svetlobe.

Krma in alkohol iz lesa

Žaganja in drugih lesnih odpadkov ne bomo več zametovali, ker se lahko uporabijo za pripravo dobre živalske krme in za pridobivanje alkohola v industrijske svrhe.

Če vpliva razredčena žveplova kislina na žaganje oziroma na les, dobimo neko tvarino, ki zelo sliči melasi od sladkorne industrije in se tudi lahko enako uporablja. — V Tennessee — velikem novem ameriškem industrijalnem središču — so že zgradili malo tvornico, ki že izdeluje alkohol in živinsko krmo iz lesnih odpadkov.

Zmleta slama

služi v vzhodnem Sredozemlju že skozi tisočletja kot glavna živinska krma. Saj sena tam skoraj ne poznajo, redke njive služijo za pridelovanje človeške hrane, predvsem pšenice, ovsa in ječmena. Cele slame pa nikdar ne krmijo, temveč le zmleto v moko, med katero primešajo male količine ovsa ali ječmena, boba, fižola, peškà itd., a vedno vse zmleto. Živali krmijo 3 ali 4krat dnevno in ne kot pri nas 2krat.

GOVOR PREDSTAVNIKA SKSZ

NA SEJI OBČINSKEGA SVETA V NABREŽINI

List »Demokracija« je napadel SKSZ, češ da je njen zastopnik g. Drago Legiša v svojem govoru na občinski seji v Nabrežini, dne 20. sept. 1952 izdal STO.

Vodstvo SKSZ nas je zato naprosilo, da objavimo govor njenega zastopnika na seji nabrežinskega občinskega sveta, da se ta ko laže izve resnica. Čitatelji naj pazljivo preberejo in presodijo. Vendar je naša sodba taka, da je bilo prerekanja v nabrežinski zadevi že več kot dovolj.

Gospodje občinski svetniki naj zato skušajo najti možnost sožitja in sodelovanja, kar bo le v blagor občini.

(Ured.)

*

»V imenu SKSZ moram utemeljiti resolucijo, ki jo je predložila Lista slovenske skupnosti občinskemu svetu zaradi tega, da zavzame pred slovensko javnostjo jasno stališče do vprašanja STOja. Mnenja sem, da bi morala ogromna večina svetovalcev to resolucijo brez pridržka odobriti, ker je njena vsebina dobeseden prepis prve in glavne točke programa Liste slovenske skupnosti, na katerem so bile izvoljene štiri petine prisotnih svetovalcev. V predloženi resoluciji zahtevamo, da se mora dokončno uresničiti STO »v smislu in okviru mirovne pogodbe z vsemi potrebnimi in učinkovitimi jamstvi za ohranitev njegove celovitosti in neodvisnosti, ter resnične enakopravnosti Slovencev z Italijani.«

V tem besedilu je zapopadeno vse: v njem je rečeno, da zahtevamo uresničenje mirovne pogodbe, da se odločno upiramo odcepitvi tudi najmanjšega dela našega ozemlja, da zahtevamo, naj se Slovencem učinkovito zajamči neodvisnost in narodna enakopravnost na domači grudi.

Skupina, v imenu katere govorim, noče in ne bo izdala programa, s katerim je stopila pred volilce. Prepričan sem, da tega volilnega programa ne bodo hotele izdati tudi druge skupine, ki so s tem programom šle na volitve na Listi slovenske skupnosti in z njim zmagale.

Ko je SKSZ pristala na program Liste slovenske skupnosti, jo je vodila ena sama vrhovna misel, kako zajamčiti in stalno zavarovati slovenskemu narodu, da bo v duhu mirovne pogodbe in demokratičnih načel živel na Svobodnem ozemlju življenje resnično svobodnega in enakopravnega naroda.

Zgodovina nas namreč uči, kako so naši narodni nasprotniki znali tudi formalno najpopolnejše in najbolj demokratične ustanove izigravati proti nam ter jih v praksi izpreminjati v orodje zatiranja našega ljudstva. V stari Avstriji je na primer goriška občina uživala veliko samoupravo. Njen župan je vršil tudi funkcije okrajnega glavarja, občina je imela pravico samostojno odločati o ljudskem šolstvu. Še večje avtonomne pravice je uživala tržaška občina, saj je bil občinski svet obenem deželni zbor z razsežnimi in upravnimi pooblastili. Toda, kaj je slovenskemu narodu vsa ta široka in deželna samouprava koristila? Italijanski šovinisti so svojo večino v goriškem in tržaškem občinskem svetu brezobzirno zlorabili za zatiranje in preganjanje slovenskega ljudstva. Zgodovinsko dejstvo je, da do razpada Avstrije, to se pravi do novembra 1918. italijanski nacionalisti niso dovolili na mestnem področju Gorice in Trsta Slovencem niti ene edine šole v materinem jeziku! Če bi ne bilo v Gorici dr. Antona Gregorčiča in v Trstu CirilMetodove družbe, bi bili desettisoči slovenskih mestnih otrok ostali brez pouka v materinščini ter izročeni brezobzirnemu raznarodovanju.

Kdo nam jamči, vprašam gospode od SDZ, da ne bodo italijanski šovinisti skušali izkoristiti tudi STOja proti Slovencem? Ali nam ne prizadevajo krivic, kjer le morejo? Vsak si lahko predstavlja, kaj bi delali, če bi imeli večino v ljudski skupščini STOja, se polastili celega upravnega ustroja in razpolagali z vsemi dohodki našega ozemlja!

Kako hočete, vprašam gospoda Terčona in njegove, vse te stvari preprečiti?

Edino tako, da se ob ostvaritvi STOja določijo res učinkovita jamstva, da se v bodočnosti ne bodo mogli ponavljati niti uspešni poizkusi priključitve ozemlja kaki sosedni državi, niti poizkusi delitve ozemlja, niti da bi se mogel STO pretvoriti v orodje zatiranja slovenskega naroda.

Kakšna naj bodo ta jamstva, je za slovensko ljudstvo postranskega pomena, glavno je, da so v skladu z mirovno pogodbo, da so res učinkovita in stavljena z namenom utrditve narodne enakopravnosti in človečanskih pravic našega ljudstva.

Jasno je, da SKSZ lahko zagovarja samo taka jamstva, ki nam učinkovito zaščitijo pogoje resnične demokracije, osebne svobode, krščanske etike ter že v kali onemogočijo vsak poizkus kake stranke, da totalitarno zavlada nad našim življenjem.

SKSZ dalje izjavlja, da za sedaj ne more določiti svojega stališča do raznih predlogov, ki so jih v zadnjem času stavili zastopniki Jugoslavije v mednarodni polemiki glede rešitve tržaškega vprašanja, ker ji zadevni osnutki niso znani niti v splošnih obrisih, še manj v podrobnostih. Ko jih bodo objavili, bo SKSZ izrekla svojo končno sodbo o tej zadevi.

Naša dolžnost je samo ena: držati se zvesto obljub, ki smo jih dali našim volilcem. Zato ponavljam, glasujmo vsi za resolucijo, ki odgovarja dobesedno programu, ki so ga volilci odobrili.

Pozivam, da za resolucijo oddamo svoj glas vsi, ki smo se pred ljudstvom obvezali, da se bomo borili za te programatične zahteve tržaških Slovencev.«

Odbor SKSZ v Trstu

Tudi Anglija ima atomsko bombo

Za ZDA in sovjetsko Rusijo je pretekli teden preizkusila eksplozijo atomske bombe tudi Anglija. Kot znano se je to zgodilo na samotnih otokih Montebello ob obalah Avstralije. O tej eksploziji pravi angleško časopisje naslednje:

»Zabliskalo se je, zagrmelo — dozdevno celo dvakrat — občutiti je bilo pritisk zraka in v nebo se je dvignil oblak, ki pa ni imel navadne gobaste oblike, kakor jo poznamo. To je vse, kar vemo do sedaj o eksploziji britanske atomske bombe.«

»Daily Telegraph« pravi, da so sprejeli v državah Commonwealtha novice o eksploziji atomske bombe z umerjenim zadovoljstvom, »kajti preizkušanje takega smrtonosnega orožja ni stvar, da bi zaradi nje metali klobuke v zrak.«

»Čeprav so preizkusili pred avstralskim obrežjem orožje, namenjeno za vojno, pa uspeh te zadeve vendar vzbuja upanje, da bo prišel dan, ko bodo uporabili strahotne sile v notranjosti atomov v miroljubne namene. Raziskav za obrambne namene in raziskav za industrijsko in zdravstveno uporabo atomske sile ni mogoče voditi ločeno, tako kakor so tudi v prejšnjih stoletjih uporabljali smodnik za streljanje v vojni in za razstreljevanje skal. Zdravstvo že izkorišča izotope, ki so postranski izdelek pri pridobivanju atomskega orožja. Samo če bi mogli odstraniti v svetu nevarnost vojne — in komunisti bi lahko to takoj storili — bi lahko preusmerili drage raziskave, ki so zdaj namenjene obrambi, v to, da bi olajšali človeštvu njegova bremena.«

ŠIRITE NAŠ LIST !

PIERRE L'ERMITE:

Nespametni svet

Roman iz druge svetovne vojne

LVIII.

Včerajšnje premišljevanje se je nadaljevalo tudi ponoči, ko nisem mogel spati.

Slišal sem biti vsako uro, drugo za drugo.

Ugotovil sem, da Bossuet nima vedno prav, če trdi, »da je bojevita duša gospodarica telesa, katero oživlja.«

Hotel sem ukazati mir svojim možganom.

Rekel sem jim: »Sedaj ste tu za spanje! Spite!«

Brezuspešen trud!

Obračal sem se na postelji sem in tja.

Uro, katere tiktakanje mi je šlo na živce, sem položil daleč proč.

Molil sem celo rožni venec.

Vse zaman!

Končno sem spoznal, da ne bom zaspal vso noč. Tedaj sem končno popustil.

Ker je razum hotel premišljevati za vsako ceno, sem mu pustil prosto pot sredi vseh vprašanj, ki so ga nadlegovala.

Prišel sem do zaključka, da kljub ljubosumju, ki tako žalostno obvladuje življenje večine ljudi,... kljub zahrbtni vojni, ki tvori vsebino vsakdanjega življenja v tvornici,... kljub temu in vsemu drugemu, kar ni malo, še vedno obstoji jasna in nespremenjena božja zapoved: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe iz ljubezni do Boga!«

Kakor samega sebe! Kako težaven program!

Dragi Gerald, mnogo bolj si božji vojak kot vojak Francije. Sedaj poznaš ukaz:

»Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!«

To je jasno! In to je edini ukaz.

Torej na delo!

Orji morje!

Delaj med iz jesiha in ljubezen iz vse bridkosti svojega srca.

Ljubi tega hinavskega in lažnivega mojstra, ki ima nalogo te umoriti o prvi ugodni priliki!

Ljubi to neumnico Leono... tega modrasa v človeški podobi, ki brizga svoj strup nate in na ubogo Chantalovo!

Ljubi tega buldoga, ki ne zna drugega kot gristi!

Ljubi tisto, ki je napravila kroglico, da je zastrupila Esmeraldo!

Ti, ki se ti množica studi, ljubi množico, pa naj bo še tako trapasta!

In ponoči sem videl to množico takšno, kakor mi jo je nekdaj opisal glavni ravnatelj.

Slišal sem, kako je tulila revolucionarno Carmagnolo okoli giljotine.

Videl sem, kako je streljala talce.

Videl sem, kako je izkopavala trupla španskih karmeličank, kako je še včeraj zasedla tvornice in grozila vsem miroljubnim na zemlji z veliko revolucijo.

Videl sem komunizem, ki je rak modernega sveta, kako izteza tipalke po vseh naših tvornicah, kako tvornice izpreminja v ognjišča suženjstva! Jaz pa sem sanjal, da bom iz njih napravil ognjišča ljubezni...

Toda nad vso to množico, nad vso to nesnago, nad vsem tem sovraštvom je donela še glasneje neizpremenljiva beseda Učiteljeva:

»Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe zaradi ljubezni do Boga!«

LIX.

Kakor ležem spat ter poljubim križ prvega svetega obhajila, ga pogledam ter mnogokrat premišljujem pred njim:

— Njegove roke in noge so prebodene z žeblji,... glavo so ranili trni... srce prebodeno. In vse Njegovo telo je žalostno pribito na trd les križa...

Tedaj mislim: To so naredili ljudje;... ... Njemu, ki je Ljubezen sama!

Spričo tega se človek ne sme čuditi grozotam, ki se kopičijo v tej vojni skoraj povsod...

Letalci, ki se vračajo sem, pripovedujejo o ropanju, požarih, o prelivanju krvi in krutosti, ki so jo videli pri svojih poletih; o kmetih, otrocih in ženah, ki so živi zgoreli v svojih cerkvah... o stotinah ujetnikov, natrpanih v plombirane vagone, katere so odprli šele, ko so bili vsi ujetniki mrtvi. Pravili so mi o plinskih sobah... o taboriščih za pokončevanje ljudi... Hitler je sklenil, da zatre judovsko pleme z najhitrejšimi sredstvi.

Videl sem grozotne fotografije, o katerih želim, da bi jih nikoli ne bil videl. In vsega niti ne vemo! Ali se bo sploh kdaj vse zvedelo?

Kdo opiše umazanost... nesnažno, peklensko grdobijo nekaterih duš, v katerih sedi Satan in rjove v njih!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta... ... grehe sveta!

Usmili se nas!

LX.

Kljub utehi, katero mi nudi ta dnevnik, v katerem lahko svoje misli do konca razpredem, sem ga zopet več dolgih tednov zanemarjal.

Zakaj?

Ker ne morem več in ker puščam ob eni ponoči, ko grem spat, v pisarni še pol neizvršenega dela.

Ker nas sedaj tako gonijo... tako preoblagajo z delom, da postajamo vsi topi, neobčutljivi.

Sedaj vidijo končno, da je naš poslanik imel stokrat prav, ko je neutrudno opozarjal na blazne nemške priprave... oklepne vozove... letala v veliki množini...

Telefonski pozivi se ne nehajo, in sicer od vseh ministrstev. Samo en krik se še sliši: »Več letal! Več letal!«

Sedaj je čas!

Letalstva ni mogoče ustvariti v enem dnevu niti pilotov niti oporišč niti letališč.

Mesece in mesece se ni naredilo skoraj nič. Kazalo je, da bo vojna minila, če se bodo ogledavali drug drugega z obeh bregov Rena. »Čas dela za nas!« so pisali ubogi mazači, ki se včasih imenujejo časnikarje.

Z GORIŠKEGA

V nedeljo 12. oktobra priredi »Dekliški krožek« v Doberdobu materinski dan. Na programu so pesmi, deklamacije, priložnostni govor in igrica v treh dejanjih: SIROTA JERICA.

Prireditev bo ob štirih popoldan v občinski dvorani; vabljene prav lepo dekleta in matere.

Zahvala

Anton Grdina, starejši, ki se je mudil pretekli teden v Gorici ter nato v Trstu, se je vrnil z letalom v Združ. drž. Amerike. Po našem časopisu se lepo zahvaljuje vsem, ki so mu med njegovim bivanjem na Primorskem nudili kakršno koli pomoč. Pravi, da se je med tukajšnjimi našimi ljudmi počutil zelo srečnega in zadovoljnega in da bo ohranil Goriško in Beneško Slovenijo v najlepšem spominu.

G. ravnatelju Antonu Grdini se tudi naš list v imenu primorskih Slovencev lepo zahvaljuje za obisk in upa, da nam bo njegov zgled obudil med ameriškimi rojaki še veliko takih prijateljev kot je on.

Slovensko Alojzijevišče

Začetek novega šolskega leta je tu. Alojzijevišče zopet vabi gojence pod svoje okrilje. Dijaki-gojenci naj pridejo v zavod v sredo 15. t. m. popoldan. Naslednji dan, v četrtek, bo pa šolska maša v stolnici (ob 10h).

Letos je število notranjih gojencev polno (35). Več jih radi pomanjkanja prostorov ne moremo sprejeti. Tudi med letošnjimi gojenci je mnogo takih, ki so pomoči potrebni. Vodstvo trdno upa, da bodo dobra in plemenita srca z darovi dopolnila, kar bo manjkalo na vzdrževalnini. Gojenci in vodstvo pa se bodo dobrotnikom izkazali hvaležne z molitvijo in še posebej s sveto mašo, ki se vsako prvo sredo daruje v čast sv. Jožefu za žive in pokojne dobrotnike ter za one, katere so dobrotniki priporočili v molitev.

Šolska obvestila

NOVO ŠOLSKO LETO

Na goriških srednjih šolah se novo šolsko leto prične v četrtek, 16. t. m., s šolsko mašo ob 10. uri. Dijaki naj se zberejo ob 9.30 vsak na svoji šoli, odkoder pojdejo v spremstvu gg. profesorjev v stolnico.

K tej maši so vabljeni tudi starši in sorodniki dijakov. Naslednji dan, v petek, bo pouk ob 8.30.

IZIDI IZPITOV

Na goriških srednjih šolah so v jesenskem izpitnem roku prestali:

SPREJEMNI IZPITI V I. LICEJ

Bauzon Edvard, Cumar Elizabeta, Češčut Ivan, Faganel Katarina, Laco Jožef, Sgubin Gvido, Suligoj Bogdan, Del Bene Jožef.

NIŽJI TEČAJNI IZPIT

Bauzon Aldo, Erzetig Joško, Ferletič Ivan Karel, Furlan Silverij, Korošec Sergij, Leban Borut, Peric Egon, Raccaro Jožef, Černic Emilija, Čuk Tatjana, Klanjšček Neva, Lenardi Marija, Paoletti Nela, Peteani Lidija, Radetti Marija, Valentinčič Bogdana, Visintin Lucijana, Žigon Jolanda.

ZAKLJUČNI IZPIT STROKOVNE ŠOLE

Cotič Marija, Cvetrežnik Bruno, Dean Antonija, Drufovka Silvana, Florenin Alojzij, Furlan Elvira, Gantar Julijan, Gorjan Ivan, Kravos Klavdija, Lenardi Romul, Mozetič Ludvik, Ocretti Renat, Pahor Ivan, Pahor Virgilij, Peteani Jožef, Pintar Marija, Radetti Egidij, Tabaj Ivan, Terčič Valentin, Terpin Ivan.

Izid matur bo objavljen v prihodnji številki.

Smrt

Dne 1. oktobra se je v 68. letu svoje starosti preselila v večnost, — komaj po sedmih mesecih smrti svojega moža, — g. Julijana Durjava, z vso svojo družino begunka iz Ročinja. S seboj je nesla svoje veliko trpljenje, ki jo je spremljalo v življenju in ki ga je tiho in vdano Bogu darovala. Bila je mati sedmih otrok, od katerih je pet še živih in katerim je z besedo in zgledom vtisnila globoko v srce ljubezen do Boga in svete Cerkve.

Ker je bila v tem življenju podobna Kristusu v bolečini, lahko upamo, da mu je podobna tudi v nebeški slavi. To sladko upanje je gotovo najlepša tolažba za njene sinove in hčere, katerim izražamo svoje iskreno sožalje.

Dne 6. t. m. smo pa spremljali k zadnjemu počitku g. Cirila Mažgona iz Cerknega, ki je po dolgi in težki bolezni, katero je prenašal s svetniško vdanostjo, izdihnil svojo blago dušo prvi petek v mesecu, dne 3. oktobra, na praznik sv. Terezije D. J., komaj 54 let star. V globoki žalosti je zapustil ženo in štiri otroke, od katerih najmlajši, Jožko, ima 8 let.

Kaj je bil g. Ciril Mažgon kot družinski oče, kot človek, kot katoličan, — vedo le tisti, ki so ga poznali; najbolje ve pa Bog: On sam je danes njegovo bogato plačilo.

Nobena človeška beseda ne more danes potolažiti prežalostnih Mažgonovih; zato naj jih tolaži Srce Jezusovo, ki je vir vse tolažbe, in Devica Marija, tolažnica žalostnih. Uspešno naj jih drži pokoncu sladka zavest, ki jim jo daje naša sveta vera, da ljubezen njih dobrega tata ni umrla, ampak je pri Bogu potisočerjena, — kakor ni umrla njih ljubezen, ker ta za nje, ki verujejo, ne mine na robu groba, marveč raste in cvetè in sad rodi v daljni večnosti.

Počivaj v miru, dragi Ciril, in prosi Boga, naj da našim družinam, našemu narodu takih mož, kakor si bil ti.

Doberdob

V Doberdobu smo zopet doživeli preteklo nedeljo lep in slovesen dan; imeli smo birmovanje. Popoldan ob treh se je pripeljal prevzvišeni gospod nadškof v Doberdob, kjer so ga slovesno sprejeli duhovščina, oblasti in otroci birmanci. Na slavoloku je lep napis: »Pridi Stvarnik Sveti Duh«, vabil birmance, botre in vse vernike k slovesnosti v cerkev, ki je ob takih prilikah kar premajhna. Prevzvišeni je spregovoril najprej v slovenščini, nato pa nadaljeval svoj govor v italijanščini. Birmancev je bilo 82.

Za prihodnjo nedeljo 12. oktobra pa vabi vse ljubitelje slovenske besede in kulture naš »Dekliški krožek« k lepi kulturni prireditvi. Dekleta bodo priredila »Materinski dan« s petjem, deklamacijami, priložnostnim govorom in z igrico v treh dejanjih Sirota Jerica.

Prireditev se bo vršila v občinski dvorani ob štirih popoldan. Lepo vabljene posebno matere.

Pevma

V ponedeljek 6. t. m. je tvrdka Ribi iz Gorice ukinila koriero iz Pevme (Oslavje) v Šempeter in obratno. Vsi smo se temu začudili, ker ni tega nihče pričakoval — najmanj sedaj ob začetku šol in ob bližajoči se zimi. Res je, da včasih ni bilo dosti potnikov, a zadnji čas se je to izdatno izboljšalo in je bilo vsaj toliko dohodkov, da ni bilo izgube. Prizadeti prebivalci Pevme, Oslavja in Štmavra pričakujejo, da bo podjetje Ribi imenovano zvezo zopet upostavilo.

Žabnice

Prav lepo število Žabničanov se nas je zbralo 1. oktobra pri Krannerju, kjer je dr. Belej imel skioptično predavanje. To, kar vsak dan lahko vidimo okrog sebe v naravi, smo tokrat občudovali na lepih barvanih slikah. Tako smo še bolj spoznali, kako lep košček zemlje je naš, tako okrašen s prekrasnim vencem planin, sredi katerih kraljuje naša Mati božja na Sv. Višarjah.

Predavatelj nam je dejal, da moramo zelo ljubiti to zemljo in ta kraj. Saj so nam vse zapustili naši predniki in zato moramo vse ohraniti našemu rodu, kot dragoceno svetinjo.

Vsi zadovoljni smo zapustili predavanje in se g. predavatelju in dr. DOLHARJU, ki je posodil svoj skioptični aparat, prav lepo zahvaljujemo.

V petek popoldne pa bi nas skoraj zadela velika nesreča. Samo občudovanja vredni hitrosti in spretnosti naših gasilcev se moramo zahvaliti, da se ni razširil požar, ki je izbruhnil pri Krennu iz še neznanih vzrokov. Nevarnost je bila toliko večja, ker je Krennova hiša prav sredi vasi in ker so vse okoliške hiše pokrite z deščicami. Mi smo prav ponosni na naše domače gasilce in smo jim hvaležni za njihovo izredno pripravljenost in požrtvovalnost.

Zimski urnik trgovin

S prvim oktobrom je stopil v veljavo zimski urnik trgovin. Po novem urniku bodo pekarne obratovale od 5.30 do 12. in od 16. do 18, mlekarne od 7. do 12. in od 16. do 18.30, prodajalne jestvin, drogerije, manifakture, galanterije od 8.30 do 12.30 in od 15 do 19.

Vojne pokojnine

Zakon, od 23. marca 1952, štev. 207, je raztegnil določila zakona o vojnih pokojninah tudi na italijanske državljane, ki so na obmejnih krajih ali na ozemlju, zdaj priključenem drugim državam, iz političnih ozirov bili ranjeni ali kakor koli telesno poškodovani od slovanskih elementov. Sem spadajo tudi primeri smrti, ugrabitve in sploh vse poškodbe, ki so jih povzročile jugoslovanske sile, posamezne in skupne, tudi proti italijanskim državljanom slovenskega porekla, v teku zadnje vojne in po vojni. Pravico do pokojnine imajo vsi, ki so bili poškodovani iz političnih razlogov tudi po civilnih osebah ali skupinah.

Do uradnega roka 31. 8. 1952 je bilo predloženih 1.458.514 prošenj za vojno pokojnino. Od tega števila so jih pregledali že preko milijon.

S TRŽAŠKEGA

Rojanski otroci
priredijo
v nedeljo, 12. oktobra v Marijinem domu, ulica Apiari igro s petjem:
ALI JE KAJ TRDEN MOST
Začetek ob 5h popoldne
Otroci vabijo!

Šolska obvestila

DRŽAVNA NIŽJA INDUSTRIJSKA STROKOVNA ŠOLA V TRSTU (ROJAN)

sporoča, da se prične šolsko leto 1952-1953 v sredo dne 15. septembra 1952 s šolsko sv. mašo, ki bo navedeni dan ob 9. uri v župni cerkvi v Rojanu.

Učenci se zberejo ob 8. uri 45 minut pred šolo.

VIŠJA REALNA GIMNAZIJA

Ravnateljstvo Višje realne gimnazije v Trstu obvešča, da se bo novo šolsko leto začelo s šolsko mašo, ki bo 15. oktobra 1952 ob 9h v cerkvi v ulici Giustinelli. Dijaki se bodo zbrali ob 8.45 pred cerkvijo, po maši pojdejo v šolo, kjer jim bodo razredniki dali vsa nadaljnja navodila.

Župnijska dvorana v Dolini

V Dolini zidamo in delamo - dolgove! V teh dneh izgleda naša dosedanja premajhna župnijska dvorana kakor pravo pogorišče. Razen treh glavnih sten je vse podrto in v par tednih bo na istem mestu stala povečana in za našo župnijo kar velika dvorana. Dolga bo 18 metrov in visoka skoro pet. Sčasoma bomo naredili tudi skromen oder in tako se bodo vrstili filmi, igre in slovenski večeri.

Kaj pa dolgovi, ki jih omenjate v prvem stavku? Da, dolgovi, to je velik križ in pravi vzrok, zakaj vam to pišemo. Dolga imamo kar veliko preveč in sicer doslej precej čez milijon lir. Lepo prosimo vse znane in manj znane bralce našega skupnega katoliškega lista, dajte, pomagajte nam zmanjšati ta veliki dolg. Premnogi, ki berete to pismo, poznate razmere v Dolini in tako veste, da župnijsko dvorano nujno potrebujemo. Poznate tudi mnoge Dolinčane, saj nas na skupnih romanjih in praznikih nikoli ne manjka. Tako nam lahko pošljete svoj dar, kakor že hočete. Lahko ga izročite prvemu znanemu duhovniku, lahko ga pustite v Trstu v knjigarni, kjer smo se vpisovali za nepozabno božjo pot v Padovo, lahko tudi pošljete po pošti na naslov: Župni urad Dolina - Trieste. Tudi vi bolj bogati prijatelji preko morja se spomnite kaj na nas. Kdor res misli kaj darovati, naj se odloči in stori takoj, ker smo prav v veliki potrebi. Kdor hitro da, dvakrat da! Za vsak najmanjši dar se vsakemu že vnaprej iskreno zahvaljujemo. Katoliške družine iz Doline, iz Boljunca, s Prebenega, iz Krogelj naj v prvi vrsti razumejo to prošnjo za domačo župnijsko dvorano!

RAZNE NOVICE

Natečaj za strojnika

Ravnateljstvo državnih železnic sporoča, da je odprt natečaj za tisoč mest strojnika- pomočnika na državnih železnicah. Kdor se hoče natečaja udeležiti, mora predložiti najkasneje do 27. oktobra tozadevno prošnjo na kolekovanem papirju za 32 lir. Prošnjo je treba nasloviti na ravnateljstvo državnih železnic v Benetkah. Vsa podrobna obvestila in navodila dajejo Državne železnice.

Štirikratne povišane globe za kršitelje cestnega prometa

Z 12. oktobrom stopi v veljavo zakon izdan 25. julija 1952 štev. 1229, s katerim bodo cestne globe povišane štirikratno. Globe na vozila bodo tako povišane od 250 na 1000 lir; kolesarji in vozovi z živino bodo plačali mesto običajnih 100 lir 400 lir, pešči 200 mesto 50. Najvišje globe pa bodo zadele motoriste, ki bodo pustili odprto cev (tubo di scappamento). Plačati bodo morali 5.340 lir.

Za vrnitev Červinjana pod Gorico

»Giornale di Trieste« je priobčil v nedeljo 28. sept. daljši članek ing. Gelserina Graziata, v katerem ta poudarja potrebo vrnitve červinjanskega okraja pod goriško pokrajino kamor je vedno spadal, dokler ga ni fašizem priključil videmski pokrajini.

Ing. Graziato pravi, da bi ta vrnitev červinjanskega okraja mnogo pripomogla h gospodarskemu podvigu naše dežele. Prebivalci červinjanskega okraja, posebno trgovci in industrijci, so z veseljem sprejeli ta predlog, upirajo pa se temu komunistični župani, ki upravljajo večino okraja.

Poživ ing. Graziata je popolnoma upravičen, saj je samo po sebi razumljivo, da goriška pokrajina ne more živeti in obstajati v teh razmerah s samo 130 tisoč prebivalci, medtem ko jih videmska ima pol milijona.

V Ločniku, bodo odprli italijansko kmetijsko šolo

Z novim šolskim letom bodo v Ločniku odprli strokovno šolo, ki bo imela kmetijski značaj. Poleg predmetov, ki so potrebni za splošno izobrazbo, bodo učili tudi »tuj jezik«, ki prav gotovo ne bo slovenski, ter agronomijo ter vse panoge kmetijskega udejstvovanja. Goriška okolica je sestavljena iz kmetov, ki so do malega vsi Slovenci. Tri okoliške občine Doberdob, Sovodnje in Števerjan so slovenske, ravno tako so izključno Slovenci kmetje iz okolice Krmina. Kljub temu pa je strokovna kmetijska šola le italijanska.

Skrčen obrok bencina

S tekočim mesecem je Trgovska zbornica skrčila obrok bencina proste cone koristnikom iz Gorice in Sovodenj.

Voroučitelji!

Za urejeno šolsko bogoslužje je neobhodno potreben »MOJ MOLITVENIK«. Dobite ga pri Fortunato v Trstu in pri upravi »Pastirčka« v Gorici. Izvod stane lir 60.—

Darovi za sklad L. Kemperla

N.N. 500; družbenica iz Trsta 500.— lir.

Za SLOVENSKO ALOJZIJEVIŠČE

N.N. iz Gorice 1000. *Bog povrni!*

Za SLOVENSKO SIROTIŠČE

N.N. 2000.— lir.

Vsem lepa hvala!

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so nam lajšali bridkost izgube ljubljene mame

JULIJANE POBERAJ - DURJAVA

in jo spremljali k večnemu počitku.

Hvaležni smo zlasti za molitve, čč. duhovščini, prof. Fileju, pevcem, organistu, in darovalcem cvetja.

Naj Bog obilno poplača!

Družina DURJAVA

Govorili so o »smešni vojni«.

Da, toda Francozje časa niso posnemali; niso delali.

Pri nas so mazali papir, so vodili papirno vojno... so razsajali pri stavkah... so prirejali zabave.

Kakšen posmeh!.. Zabava v vojnem času!

Kdo bo pravilno popisal brezbrižnost enih... nerazumevanje drugih... ali tudi mrtvo težo tolikih ravnateljev in podravnateljev, o katerih ne vemo ali pa le predobro vemo, čemu so v tvornicah!

Tu je n. pr. debel major, katerega vidim včasih, kako se poti in sopiha, in čigar glavna skrb se zdi, da je, kdaj bo potegnil plačo. Do sedaj še nisem pogruntal, čemu je tu in komu utegne biti koristen.

Potem pa pisarjenje u-pra-ve!

Zaukazali so, naj se nujno, nujno zgradijo novi hangarji. Ugnali so na delo manjše podjetnike, tesarje, kovače, slikarje, krovce itd. Toda za temelje se delo ne more začeti, kajti neki peresni praskač, ki sedi kdove kje, noče dati peska za beton. Zdi se, da manjka en podpis na eni izmed dobavnih nakaznic. Zaradi tega se tudi on noče podpisati.

Takšen nered vlada na vseh poljih.

Pek v vasi mora peči kruh. Lesa za peč pa ne more dobiti. Zato sem mu dal stare zaboje iz tvornice.

Povsod je enako.

Zato se zlom bliža vedno hitreje.

Osebno se čudim hladnokrvnosti, katero mi Bog dovoljuje ohraniti sredi te splošne zmešnjave.

Imam namreč zavest, da sem storil svojo dolžnost na polju, ki je bilo in ostane bolj kot kdaj prej moje področje.

Nad mojo pisalno mizo visi velika fotografija, ki vpliva name pomirljivo.

To je fotografija kipa, katerega sem opazil v zmešnjavi razstave Ljudske fronte.

Čestital sem umetniku, nekemu angleškemu kiparju. V zahvalo mi je poslal lep fotografski posnetek, katerega sem dal v sijajen okvir.

Kip predstavlja glavo mirne, mlade žene, ki ima lase počesane v obliki kril, oči zaprte in v obrazu izraz globokega notranjega življenja. Pod njo pa je umetnik okoli podstavka izklesal vse človeške strasti: ošabnost, zavist, ljubosumnost, čutnost, jezo, ki se izzivajo, bojujejo in ubijajo med seboj.

Kot naslov svojemu delu je pripisal tele preproste besede:

»Notranji mir duše, ki je združena z Bogom nad človeškimi strastmi.«

Kadar sem razkačen zaradi notranjih prepirov, ki jih je v tvornici vedno več, ali kadar me tlači domoljubna skrb za bodočnost domovine, pogledam ta kip.

In res mi izžareva mir v dušo.

Spominja me na Kristusove besede: »Ne bojte se tistih, ki umorijo telo... Bojte se samo tistih, ki umorijo dušo!«

»Vsi lasje na vaši glavi so prešteti.«

»Nečimrnost vseh nečimrnosti; vse je nečimrnost razen ljubiti Boga in mu služiti.«

»Pogubil bom modrost modrijanov in previdnost previdnih.«

Včasih sem na morskem obrežju premišljeval, zakaj se valovi kar naprej zaletavajo drug v drugega in se drobijo.

Mislim, da bi se morje usmradilo, če bi bilo vedno mirno. Kaže, da je nenehen boj osnovni pogoj njegove čistosti in njegovega življenja.

Enako je verjetno z narodi in z idejami.

Treba se je torej s tem sprijazniti in sprejeti življenje na zemlji kot večno bitko.

Morda je prav zaradi tega prva molitev, katero Cerkev moli ob truplu umrlega: »Gospod, daj mu večni mir in pokoj!« Ta mir nam namreč manjka tu na zemlji v nas in zunaj nas.

Moje misli se neprestano vračajo k usodi naše ljube in lepe domovine, ki je napisala toliko slavnih strani v knjige svetovne zgodovine in ki je toliko krat postavila meč v božjo službo.

Res je, da so bile v njeni preteklosti zelo mračne ure, ko je bilo vse izgubljeno razen časti,... zlasti razen »vogelnega kamna«, ki podpira vse bistveno.

Končno se je posrečilo, da so ta kamen, ki je Kristus, izruvali.

Zato se vse ruši.

In vendar!

Ecehiel si je spričo belih kosti v dolini Jozafat zastavil strahotno vprašanje: »Viventne ossa ista?« Ali bodo te kosti kdaj oživele?

Spričo razpada Francije se večkrat s strahom v srcu vprašam, ali bo preživela sedanji polom.

Tedaj se v meni vse upre in mi odgovori in mi zakriči z vsemi glasovi preteklosti: »Francija ne more propasti!«

Francija bo zopet vstala!

(Nadaljevanje)

Odgovorni urednik: *Stanko Stanič*
Tiska tiskarna Budin v Gorici